

הוסף ע"י סוכל עיני הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף קי"ד ע"א

דיינים שראו עדות בלילה או שקבלו עדות בלילה האם יכולים לדון על פיה ביום? [תד"ה אבל].

כששמעו עדות מעדים	כשראו עדות	לרשב"ם
יכולים ²	אינם יכולים ¹	
אינם יכולים	אינם יכולים ³	לתוס'

האם עד נעשה דיין באופנים הבאים? [תד"ה אבל].

העיד בפועל	נתכוין להעיד	לא נתכוין להעיד	לר' יוסי ⁴
אינו נעשה	לרשב"ם: אינו נעשה לר"י: נעשה	לרשב"ם: אינו נעשה לר"י: נעשה ⁵	
אינו נעשה	לרשב"ם: אינו נעשה לר"י: נעשה	נעשה	לרבי

האם עד נעשה דיין באופנים הבאים? [תד"ה ואין].

בעדות דרבנן	שאר עדיות דאורייתא	בדיני נפשות לר"ע	בעד המעיד
נעשה	אינו נעשה	אינו נעשה	
נעשה	נעשה	אינו נעשה ⁶	בעד הרואה

¹ דכיון שאין לילה ראוי לדון על כרחך הם נעשים עדים, ואין עד נעשה דיין, ולכן גם למחרת לא יכולים הם לדון בזה.

² דאף שאין דנים בלילה מ"מ שומעים עדות בלילה לשיטתו, ויכולים לדון על פיה למחר. אולם כשרואים העדים עדות בלילה אינם יכולים לדון על פיה למחר, היות שהרואה דבר הברירה היא אחת משתים או שהוא נעשה דיין מייד עליה או שהוא נעשה מייד עד, וכיון שבלילה אינו ראוי להעשות דיין, ע"כ העשה עד ואין עד נעשה דיין.

³ ס"ל לתוס' דכיון דקבלת עדות כתחילת דין היא, אין דנים בלילה.

⁴ הנה נחלקו ר' יוסי ורבי במכות [דף ו' ע"א] גבי נמצא אחד מהם קרוב או פסול שעדותן פסולה, האם מיירי רק באופן שנתכוין הפסול להעיד או לא, דלר' יוסי אפי' בלא נתכוין להעיד ג"כ נחשב עד, ושייך בזה הדין של נמצא אחד מהם קרוב או פסול וכו', ולרבי רק בנתכוין וכן הלכה. וס"ל לרשב"ם שה"ה כאן לענין אין עד נעשה דיין הוא תלוי באותה מחלוקת.

⁵ ס"ל לר"י שהטעמים שמהם פסלו עד מלהיות דיין, הם מיירי רק באופן שהעידו בפועל ואינו שייך לדון קרוב או פסול ששם יש גזה"כ אחרת. ועוד ס"ל לר"י לחלוק על רשב"ם גם בנמצא קרוב או פסול, שאין פסולו רק אם לבסוף יבוא לב"ד להעיד.

⁶ וביארו התוס' את הטעם, דילפינן מקרא עד עומדו לפני העדה למשפט, עד שיעמוד בפני ב"ד אחר. והא דאמרינן בראש השנה טעם אחר, והוא שלא מתקיים כאן והצילו העדה, דדיינים שראו אותו ודאי לא יוכלו להפך בזכותו, זהו רק טעם למה א"א ללמוד שאר דינים מדיני נפשות.

הוסף ע"י סוכל עיני הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף קי"ד ע"א

הנותן מתנה בקנין⁷ עד אימתי יכול לחזור בו?

כשקמו וחזרו וישבו	כשעדיין יושבים שם	כשעסוקים באותו ענין	לרבה
אינו יכול לחזור	יכול לחזור	יכול לחזור	
אינו יכול לחזור	אינו יכול לחזור	יכול לחזור	לרב יוסף

ביאור שיטת רשב"ם ותוס' בסוגיא. [תד"ה מה].

מה הדין?	
אינה מורישה	כשהאשה בקבר – וירשה את אביה – להוריש לבעלה ⁸
מורישה	כשהאשה בקבר – וירשה את אביה – להוריש לבנה ⁹
אינו מורישה ¹¹	כשהבעל בקבר – וירש את אשתו – להוריש לאחיו ¹⁰
אינו מורישה	כשהבן בקבר – וירש את אמו – להוריש לאחיו מהאב ¹²

⁷ אמנם כשאינו בקנין, כגון במתנת שכיב מרע בכולה או מצוה מחמת מיתה, יכול לחזור בו עד מיתתו – תד"ה נחוש.

⁸ כן פירש רשב"ם את הדין מה אשה את בעלה אין הבעל יורשה בקבר – היינו כשהיא בקבר.

⁹ זה המקרה דומיא דהמקרה הקודם, וזהו ששאלו תוס' שבמקרה הזה הרי הבן כן יורש את אמו.

¹⁰ זה המקרה שאמרו התוס' שיש לפרש דלא כהרשב"ם.

¹¹ והטעם שמקרה זה פשוט יותר לגמי שאין הבעל מורישה, וממנו למדה למקרה הבא גבי הבן. ביאר ריב"ם – דשארות (הקירבה) פקעה ע"י מיתת הבעל, ולכן פשוט שאינו יורש את אשתו להוריש, ודחו זאת התוס' דהרי כן יש שארות אחר מיתה. ור"י פירש דלהוריש בקבר הוא רק ע"י דין משמוש, וזה שייך רק בקרובים אבל בעל אינו קרוב אלא רק שאר. וגם על פירוש זה הקשה רשב"ם ולבסוף קיים פירוש רשב"ם עיי"ש.

¹² וביארו תוס' שמקרה זה דומה למקרה הקודם – ובאמת הדין אותו דין.